

מעדני אשד

ראש השנה - שנת תשפ"ה גליון תתרי"ז - שנה 22

שאלות וחקירות בענייני פרשת השבוע

ר"ל ע"י מכון "מעדני אשד" בית שמש

מדוע מבקשים בראש השנה שיתן לנו חיים בשביל הקב"ה?

בראש השנה ובעשרת ימים תשובה אנו מתפללים וזכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים למענן אלהים חיים.

יש להקשות: מדוע אנו תולים בקשתינו לחיים בשביל הקב"ה יהא חיים, כך מקשה בקדושת לוי ראש השנה, וכן בייטב פנים לראש השנה.

איכא כמה תרוצים

א. עפ"י משל ומליצה, אם אחד רוצה ליתן מתנה לחבירו, ואין לו שום קטרוג ומסטין על הנתינה אזי בזכרון בעלמא סגי, דהיינו במה שמוציא מפיו ליתן לו המתנה אזי ככתובין וכמסורין דמי, אבל לא כן הוא כשיש כת המונעים, אז מן הצורך להכתב בספר חק ולא יעבור ואז יסתלקו ויכלו כת המונעים, וזהו זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים, כלומר לאותה המדה שאתה מלך חפץ בחיים אזי איני צריך רק הזכירה לבד, כי מה שהקב"ה אומר לטובה אפילו על תנאי אינו חוזר, וכתבנו בספר החיים למענן אלהים חיים, בעבור מדת אלהים דהיינו דין והיינו כת המונעים, לכן בשביל זה אני מבקש שתכתוב בספר ואז ממילא יסוגו אחר, כך תירץ בספר קדושת לוי לר"ה דף ע"ג ע"ב ד"ה א.

ב. מתחלה מתפללים זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים ולא יחפוץ במות רשע ומאריך אף כדי שבין כך ישוב בתשובה, נמצא אלו החיים הם למענינו ולטובתינו שנוכל לתקן את אשר עוינו, ושוב מבקשים מה שהוא חשוב מזה שנזכה להיות צדיקים עד שתכתבינו בספר החיים לא לטובתינו כי אם למענן אלקים חיים כביכול להוסיף כח בפמליה של מעלה ולהעמיד תלמידים הרבה ולגדל בנים לתורה כדכתיב והותירך ה' לטובה בפרי בטןך, כך תירץ החתם סופר תורת משה על ראש השנה.

ג. יש לפעמים חיים שהם נחשבים למיתה, כמו שמבואר בגמ' ברכות י"ה רשעים בחייהם קרוים מתים, לכן אנו מבקשים שיהא לנו חיים מה שהקב"ה מחשיב לחיים ולא תענוגי עולם הזה, כך תירץ בכתב סופר ענייני תשובה, מאמר זה מתוך הכנה לראש השנה למאות בחורים חסידי גור פאר ישראל ב' בירושלים

איך מותר לבקש בברכת מגן אברהם זכרנו לחיים הרי אסור לבקש בקשות בג' ברכות הראשונות?

איתא בגמ' ברכות ל"ד עמוד א' אמר רב יהודה לעולם אל ישאל אדם צרכיו בשלש ראשונות, דאמר רבי חנינא ראשונות דומה לעבד שמסדר שבח לפני רבו.

הנה בחידושי הרשב"א ברכות דף ל"ד עמוד א', וכן מביא באבודרהם הלכות ראש שנה וכן הטור סימן תקפ"ב בשם הלכות גדולות דמגמ' זה למידים דאי אפשר לומר ולבקש זכרנו לחיים במגן אברהם, משום דאין מבקשין בקשות בג' ראשונות.

אבל מביאים דיש מן הגאונים שהתירו כן לומר זכרנו לחיים בברכה ראשונה, כיון דהויא צרכי צבור, דרק בקשות של יחיד אין מבקשים בג' ראשונות.

וכן בתוס' ברכות ל"ד ע"מ א' כתבו דלכן מותר לבקש זכרנו בברכה הראשונה, דרק ליחיד אסור לבקש בקשות, אבל לציבור צרכי רבים, מותר לבקש גם בברכה הראשונה.

איכא עוד כמה תרוצים מדוע מותר לבקש בקשת זכרנו

א. משום דזכרנו לחיים הכוונה לחיים הנצחיים, ולכן מסיים בזכרנו למענן אלקים חיים, שאנחנו מבקשים החיים למען נוכל לעבוד עבודת אלהים, ובקשה רוחניות מותר לבקש בשלש הראשונות, דרק בקשות גשמיות אסור לבקש בג' ראשונות, כך תירץ בדרושי הצ"ח דרוש כ"ט

ב. זכרנו לחיים וכתבנו בספר החיים הכל הוא לשבח השי"ת, שאם יהיו חיים גם כן יש המפרסמים מציאות השי"ת האחד, ולכן אין מזכירים בשלוש ראשונות רק לחיים לבד ולא "לחיים טובים" דאם יהיו בחיים, אז אף אם אינם טובים, גם כן יברכו שם השי"ת, כמו שאמרו הן הן גבורותיו, וכן אמרו אם חסד לך אשירה אם משפט אשירה, כך תירץ במשך חכמה פרשת וזאת הברכה פרק ל"ג.

גליון זה נודב ע"י ידידנו הרה"ג דורון יעקוביוס שליט"א ירושלים לעילוי נשמת אמו האשה החשובה מרת רינה בת הרב רחמים ע"ה נפטרה ג' אייר האי שתא ת.נ.צ.ב.ה. יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות לרגל יום הדין יזכה לברכת כתיבה וחתימה טובה הוא וכל הנלוים אליו

גליון זה נודב ע"י ידידנו הרה"ג ירמיה ריזר שליט"א ליקווד לזיכוי רבבות לרגל יום הדין ולרגל שנת העשרים ושנים של הופעת הגליון יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות לרגל יום הדין יזכה לברכת כתיבה וחתימה טובה הוא וכל הנלוים אליו

ברכת מזל טוב לידידנו העומד לימין המערכת במסירות נפלאה הרה"צ ישראל הגר שליט"א בית שמש בנו של כ"ק מרן האדמו"ר משאץ ויזניץ שליט"א לרגל שמחת החלאקה לבנו כמר ברוך ני"ו יהא רעוא שבזכות מעשיו הכבירים יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידנו הגאון שמואל דוד פרידמן שליט"א בארא פארק מח"ס שדה צופים - בידי הויא עובדא וכו' לזיכוי רבבות לרגל יום הדין ולרגל שנת העשרים ושנים של הופעת הגליון יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות לרגל יום הדין יזכה לברכת כתיבה וחתימה טובה הוא וכל הנלוים אליו

כשאומרים תהילים בראש השנה האם אסור לומר המזמורים של הלל כיון שאסור לומר הלל בראש השנה?

איתא בגמ' ראש השנה ל"ב ע"ב וכן קמ"ל אור"ח סימן תקפ"ד דאין אומרים הלל בראש השנה ויום הכפורים, דאמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, מפני מה אין אומרים ישראל שירה לפניך בראש השנה וביום הכפורים, אמר להם אפשר מלך יושב על כסא דין וספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפניו, וישראל אומרים שירה.

ובפירוש המשניות להרמב"ם ראש השנה פרק ד' משנה ז' **כתב** לפי שהם ימי תפלה והכנעה לפני ה' ויראה ממנו וניסה אליו ותשובה ותחנה ובקשת מחילה, ואין ראוי במצבים כאלה לשמוח ולשיר.

יש לחקור מי שאומר תהילים בראש השנה האם יש לו איסור לומר את המזמורים של הלל כיון דאין אומרים שירה בראש השנה או דילמא אין איסור לומר את המזמורים של הלל

הנה במגן אברהם סימן תקפ"ד ס"ק א' **כתב** צריך עיון האומרים תהילים בכל יום ומתרמי להם הלל ביום ראש השנה היאך אומרים אותו.

ומתרג': כיון שאין אומרים דרך שירה רק דרך תחנה ובקשה שרי.

ומביא ראיה: דהא מנהג לגמור בליל י"ה כ כל תהלים ואומרים הלל.

ומביא עוד ראיה: וגם יש אומרים תהילים כל יום ויום והלל בכלל, והרי אמרין בגמרא ברכות ל"ד ע"ב ב' הקורא הלל בכל יום ה"ז מחרף ומגדף אלא ע"כ כדפרישית, כיון שאין אומרו לשם הלל ליכא חשש.

וכן כתב בברייתא יוסף אורח חיים סימן תקפ"ד ס"ק א' **וז"ל** מנהג פשוט דבראש השנה ואור יום הכיפורים קורין ומקריין ספר תהלים, ובכלל ההלל, שהם מכוונים לשם קריאה, ואין קפידא אלא לומר הלל בתפלה כשאר מ"ט, וכ"כ מהר"ר ישראל שלמה לינגו בכ"י.

הנה האמרי אמת ראש השנה **כתב כתיב תהלים ק"ג** הללוהו בתקע שופר, השופר הוא כמו הלל כענין שאיתא מגילה י"א **קרייתא** זו הלילא.

מדוע לא תיקנו לבקש מחילה אדם לחבירו בערב ראש השנה הרי ראש השנה יום הדין?

קמ"ל אור"ח סימן תר"ג ומקורו משנה יומא פ"ה ע"ב ב' אין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חבירו.

ולחריב פוסקים לא ר' רק העבירות שבין אדם למקום אינו נמחל אלא גם העבירות שבין אדם למקום לא נמחל עד ירצה את חבירו, כן כתב ההתם סופר פ"ה ע"ב ב', וכן ברי"ף על העיון יעקב, ועיין ברי"ף יוסף סימן תר"ו.

הנה בחתם סופר דרשות חלק ב' ע"מ ש"ס **הקשה קושיא נפלאה:** למה לא נהגו בערב ראש השנה לילך לבקש מחילה מחבירו, כיון שזה מעיקר הדברים שמעקב את הכפרה, ע"מ ש' שתיריך שם בדרך דרוש.

ובחיי אדם כלל קל"ח ס"ק ה' **כתב** ערב ראש השנה הוא יום האחרון מן השנה, וקבלו חז"ל שכל העושה תשובה יום א' בשנה חשוב כאילו שב כל השנה, ולכן נהגו שכולם מענינים ומשכימים הרבה קודם היום ומרבים בסליחות וביודים, וכו' **וישים כל אדם על לבו לשוב בכל לבו, ומכל שכן בעבירות שבין אדם לחבירו, ולא ימתין עד ערב יום הכיפורים לבקש מחילה מחבירו, אלא יקדים עצמו למצוה.**

ויש שמתרג': ע"פ קושיא אחרת שהובאה בספר אוצרות התורה ימים נוראים ע"מ קפ"ז וזה לשונו הקשה רבי ישראל מסלנט זצ"ל מדוע סידר הקב"ה את ראש השנה לפני יום כיפור, הן הדעת נותנת, שבתחילה יחול יום כיפור שבו ישוב עם ישראל בתשובה, ויזכו לסליחה ומחילה, ולאחר מכן יחול ראש השנה ונזכה מיד לשנה טובה, מדוע חל קודם ראש השנה, ועדיין עוונותינו עלינו, ועלינו להיות תלויים ועומדים עד ליום כיפור, אלא ביאר אם היה חל יום כיפור בתחילה לא היינו מתעוררים אליו כראוי, כי לב האדם אינו יכול להשתנות בבת אחת, בפתע פתאום, על כן כאשר חל ראש השנה בתחילה ויודע האדם שבו תלויים חייו, וחי משפחתו פרנסתו ובריאותו וכו' ומתעורר לבקש מצאת ה' שיתן לו הכל, מיד נפתח לבו בהכרת ה' יתברך, כך שבבוא יום כיפור ישוב בתשובה שלימה מעומק הלב, זה שאמרו חז"ל על הפסוק "אורי וישעי" אורי זה ראש השנה, וישעי זה יום כיפור, היינו שהקב"ה מאיר את עיני האדם בראש השנה לשוב בתשובה כדי לבקש על חייו הקרובים ללבו, יתעורר לבו לשוב לתשובה שלימה, ולפי הנ"ל אתי שפיר, דכמה קשה לבקש סליחה וכל שכן לפייס את חבירו, לפי הנ"ל מובן מדוע תיקנו שיפייס דווקא ערב יום כיפור משום שלב האדם לא יכול להשתנות בבת אחת, אבל אחרי שעובר ראש השנה ועשרת ימי תשובה הלב נפתח, מימילא יותר קל לבקש סליחה, וכן המתפייס מוחל בלב שלם, אחר שלבו נפתח במשך תקופה ארוכה, מאמר זה מתוך הכנה לראש השנה בית המדרש **המרכז צאנו בבית שמש**

ובסדר היום בסדר תפלת יו"כ **כתב חידוש** אחר מוצאי יוה"כ פ' נהגו לפייס איש את חבירו ולשאול מהם מחילה מכל שגיאה ועון שעבר ביניהם, וטעם למנהג משום שאין יוה"כ מכפר אלא עבירות שבין אדם למקום ב"ה שכן כתיב לפני ה' תטהרו, מה שהוא מכם לפני ד' תטהרו, אבל מה שבין אדם לחבירו אינו מתכפר לו עד שירצה את חבירו ואחר מפייסו הקב"ה על עבירות שעברו לפניו בינו לביןם מפייסין כל אחד לחבירו להיותם נקיים מד' עכ"ל

מדוע רק בראש השנה עושים שני ימים בארץ ישראל?

קמ"ל שולחן ערוך אורח חיים הלכות ראש השנה סימן תר"א סעיף ב' בארץ ישראל עושים ראש השנה שני ימים, אף שבכל הימים טובים בארץ ישראל אין עושים רק יום אחד.

ובייטב פנים אבני זכרון אות י' **הביא רמז לזה מהתורה:** תקעו ב' חודש שופר, היינו ב' חודש רמז לתקיעת שופר גם ביום שני.

יש להקשות: מדוע רק ביום טוב של ראש השנה עושים שני ימים בארץ ישראל, ובשאר ימים טובים רק בחוץ לארץ עושים שני ימים טובים,

כך מקשה הרא"ש ביצה פרק א' ס"ק ד', וכן הרמב"ם הלכות קידוש החודש פרק ה' הלכה ח', וכן בעירות דבש להגאון רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל דרוש י"א, וכן בקהלת יעקב על ראש השנה להגאון רבי שלמה קלוגר ע"מ קפ"ד, רכ"ד, רצ"א, שע"א, תר"א, וכן במשנה ברור שם סימן תר"א ס"ק ב', וכן בשפע חיים על ראש השנה למרן האדמו"ר מצאנו זצ"ל

איכא כמה תרועים

א. לפי שאפילו בזמן המקדש אירע כמה פעמים שהיו צריכין לעשות שני ימים וכמו שמבואר בבית יוסף ולכן גם היום החיוב בא"י לעשות שני ימים ונחשבין כיומא אריכתא, כך כתב במשנה ברורה סימן תר"א ס"ק ב'.

ומקור התרוץ בראשונים: דכן כתב הרמב"ם הלכות קידוש החודש פרק ה' הלכה ז' ח', וכן הרא"ש פרק א' דביצה, יום טוב של ראש השנה בזמן שהיו קובעין על הראייה, היו רוב בני ארץ ישראל עושין אותו שני ימים טובים מספק, לפי שלא היו יודעין יום שקבעו בו בית דין את החדש שאין השלוחין יוצאין ביום טוב, ולא עוד אלא אפילו בירושלם עצמה שהוא מקום בית דין פעמים רבות היו עושין יום טוב של ראש השנה שני ימים טובים, שאם לא באו עדים כל יום שלשים נוהגין היו באותו היום שמצפין לעדים קדש ולמחר קדש, והואיל והיו עושין אותו שני ימים ואפילו בזמן הראייה התקינו שיהו עושין אפילו בני ארץ ישראל אותו תמיד שני ימים בזמן הזה שקובעין על החשבון, ועיין בבית יוסף שהביא אריכות בראשונים מה שכתבו בזה.

ב. לכן נתקנו שני ימים, דאם ישראל יכולים לעמוד בדין נידונים ביום א' ואם אין יכולים לעמוד בדין נידונים ביום שני דהויא דין רפיא כ

ג. להורות דיום לאחר ראש השנה צריך האדם להתנהג כמו בראש השנה גופא, ולא שיום לאחר מכן יעשה כיום חול ויתנהג כמו שהיה מקודם, ועל ידי שגם ביום השני יתנהג כפי הראוי ליום ראש השנה היא בזה הוכחה שעשה תשובה אמיתית ושמהיום והלאה במשך כל ימי חייו יתנהג על צד היותר טוב, והתשובה תהיה קיימת לעד ולא ישוב לכסלה עוד, כך תירץ בשפע חיים על ראש השנה ע"מ קפ"ד.

מדוע תוקעין בשופר של איל כדי לזכור עקידת יצחק הרי הקרבת האיל לא היה הזכות?

איתא בגמ' ראש השנה ס"ז ע"מ א' אמר רבי אבהו למה תוקעין בשופר של איל, אמר הקדוש ברוך הוא תקעו לפני בשופר של איל, כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם, ומעלה אני עליכם כאילו עקדתם עצמכם לפני.

יש להקשות: הרי הזכות של עקידת יצחק הוא במה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו על גבי המזבח ולקח את המאכלת לשחוט אותו, וכשבח החינו ממנו, אבל מה שלקח אברהם אבינו אח"כ את האיל והעלה לעולה תחת בנו הוא הקרבת קרבן רגיל, ואין בו זכות מיוחדת, ומדוע מזכירים דבר זה, כך מקשה בהר צבי על התורה פרשת וירא.

איכא כמה תרועים

א. עצם העקידה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו ולקח המאכלת לשחוט אותו, אף שהוא נסיון גדול, מ"מ בזה לבד לא נכרת עדיין גדלותו המיוחדת של אברהם אבינו, משום שהלא ברור הדבר, שכל יהודי ירא שמים, אילו היה שומע באזניו מפי הקב"ה בעצמו שמצוה עליו קח את בנו והעלה לעולה, היה מתמלא יראה מהדר גאונו, והיה שם נפשו בכפו לקיים רצון הבורא, אולם גדלותו המיוחדת של אברהם אבינו משתקפת במיוחד בתמימות לבו הנשגבה ברצונו העז ובשחתו העצומה בקיימו רצון הבורא, שברגע שמע מפי הקב"ה את הציווי הלזה, הסיר מקרבו לגמרי את אהבת בנו, וקיים ואהבת את ה' אלווקך בכל לבבך, דהיינו שלא נשאר בו שום אהבה זולת אהבתו, ונגש בזריזות ובתשוקה עצומה לקיים רצונו יתברך, ובשעה שעקד את יצחק בנו על גבי המזבח, להט כולו באהבתו הבלעדית, והיה דומה בעיניו כאילו הוא מקריב איל, ולכן כתוב בפסוק וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל אחר, חזינן שהוא הקריב את בנו כמו איל, וזהו היה המעלה לכן עושים לזה זכר, כך תירץ בהר צבי על התורה פרשת וירא ע"ש באריכות.

ב. ע"פ מה שכתב רש"י על הפסוק תחת בנו דעל כל עבודה שעשה בהאיל היה מתפלל ואומר יהא רעוא שתהא זו כאילו עשויה בבני דומ"צ בני שחוט וכו', כך תירץ הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א

חשיב כהלכה

מדור זה נדבג ונשרן מ"י ידידנו ר' מרדכי ויסקינד הגר שליט"א - מנהגן
חשיב כהלכה שינון וידיעת ההלכה | כל ההלכות הם משורג ומשנה ברורה

חידות בהלכה בהלכות ראש השנה

- [א] היכי תימצוי שני אנשים מדברים בזמן תקיעת שופר בראש השנה באחד גוערים בשני לא גוערים?
- [ב] היכי תימצוי בעל תוקע שלמרות שהוא ירא שמים גדול, מכל מקום לאחר שתקע בשופר כדת וכדין (ואף הוציא אחרים ידי חובתם), שוב אינו יכול להוציא ידי חובה אנשים אחרים?
- [ג] היכי תימצוי שמותר לעבור על איסור דרבנן בשביל תקיעת שופר (לא אמירה לעכו"ם)?
- [ד] היכי תמצוי שאדם ששכח אם כיון לצאת בתקיעות או לא כיון ואעפ"כ אמרינן שיצא בודאי?
- [ה] היכי תימצוי אדם שמתחייב מעיקר הדין לשמוע כמה פעמים תקיעת שופר ברה"ק?
- [ו] היכי תימצוי שיכול אדם להוציא את חבירו בשמיעת קול שופר אף שהוא עצמו אינו יכול לצאת בזה?
- [ז] היכי תימצוי איש שעשה פעם אחת בחיים שלו משהו בראש השנה, ומעתה מחוייב כל החיים שלו לעשות דבר שכל הצורה של ר"ה אצלו תשתנה כל ימי חייו?
- [ח] היכי תימצוי חילוקים בין יום טוב של ראש השנה לשאר יו"ט?
- [ט] היכי תימצוי דבר שהיו עושים בראש השנה שאת הדבר הזה עושים בפורים?
- [י] היכי תימצוי ששכח המלך הקדוש בעשי"ת ולא צריך לחזור.?
- [יא] היכי תימצוי שהחסיר אות אחת ממוסף דר"ה וצריך לחזור על כל התפילה.

כללי השתתפות

- כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
- כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
- כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00 - 9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקלד במייל כי כך זה יכנס בעזה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג.

ברכת כתיבה וחתימה טובה

לגדולי ישראל המכוונים את דרכי המערכת
לרבני המערכת המזכים את הרבים
לעורך המדור משיב כהלכה המזכה את הרבים
לתורמים הנכבדים המזכים את הרבים
למפיצים ברחבי תבל המזכים את הרבים
ולכל רבבות הקוראים בכל רחבי תבל

מדוע עיקר מצות היום בראש השנה להעלות זכרונו בקולות בעלמא בלא דיבור הרי כשיש לאדם משפט עיקר הדבר הטענות שמשמיע בדיבורו? כתוב בתורה בפרשת פנחס כ"ט א' ובחודש השביעי באחד לחודש מקרא קודש יהיה לכם וכי' יום תרועה יהיה לכם.

יש להקשות: מדוע ביום הדין עיקר מצות היום להעלות זכרונו זה בלא דיבור רק בקולות בעלמא, הרי היה מיסתבר שעיקר מצות היום היא בדיבור זה יום הדין שיתעון טענותיו, כך מקשה בקדושת לוי, וכן בשפת אמת על ראש השנה, וכן בדברי חיים.

איכא כמה תרועים

א. על דרך משל, עבדי המלך האהובים למלך, כאשר באים לפני המלך לבקש חפצם, אז מגודל גדולת והתנשאות המלך, נופל עליהם פחד לדבר לפני המלך, כי יראים אולי לא יוכלו לדבר כראוי, ויהיה פתחון פה להמקטרג להסטיין עליהם, רק מבקשים רצונם וחפצם ברמז בעלמא, והמלך ממלא שאלתם, כמו כן בראש השנה, אשר אנחנו עמו בית ישראל מתעלים לפני הבורא ברוך הוא, אזי אימה ויראה גדולה נופל עלינו, אשר אנחנו יראים לדבר לפניו, כי אולי נהיה נכשלים חס ושלום באיזה דבר ויהיה פתחון פה להמקטרג להסטיין, לכן צועקים אנחנו בקול בלא דיבור, היינו בקול שופר שהוא קול פשוט, צעקה רבה מעומד הלב, והבורא ברוך הוא בוחן לבות ויודע נסתרות ממלא משאלותינו לטובה, וזהו מה שכתוב תהילים מ"ז ב' "כל העמים תקעו כף הריעו לאלהים בקול רנה" היינו בראש השנה שבאים ומתעלים כולם לפני הבורא ברוך הוא מריעים בקול לבד בלי דיבור, כי יראים שלא יהיה פתחון פה להמקטרג, והקב"ה ברוב רחמיו ממלא בקשת עמו בית ישראל לטובה, כך כתב בקדושת לוי בדברים לראש השנה

ב. ע"פ מה דאיתא בגמ' ראש השנה כ"ט ע"מ ב' דתקיעת שופר חכמה ואינה מלאכה, דעיקר החכמה הוא הביטול אל השורש, כח מה, ולכן קול שופר אינו בחיתוך דיבור רק הזכרת הקול, כענין שאמרו אדם ובהמה ערומין בדעת כאדם, ומשימין עצמם כבהמה, ומבטל הדעת שלו, ומשים עצמו כבהמה, וצועק רק בקול, כך כתב בשפת אמת ראש השנה תרס"א.

ג. האדם לא מסוגל לפתוח את פיו מרוב בושה וצער על התנהגותו איך שהתנהג עם הקב"ה על אף כל הדברים טובים שקיבל הוא אינו מסוגל לפתוח את פיו, לכן אנו תוקעים בשופר להראות להקב"ה שאנחנו כמו ילד שכבוכה חזק שאינו יכול לבא לעצמו לדבר מתוך צער, כן אנחנו מתוך צער וחרטה על התנהגותנו וזה לבד יעלה זכרונו לרצון, מעדני אשר, מתוך ררשת הכנה לראש השנה בשטיבל דחסיד גור בעוד, וקרלין סטולין בירושלים

כשיש בעל תוקע צדיק ואינו יכול לתקוע רק בשיבה

יש אדם פשוט שיכול לתקוע בעמידה מה עדיף?

יש לחקור האם תקיעת שופר בעינין שיהא דווקא בעמידה ואם יש בעל תוקע אדם פשוט שיכול לעמוד וצדיק שיכול לתקוע רק בשיבה הפשוט קודם או דילמא אפשר לתקוע גם בשיבה ותקיעת הצדיק עדיף טפי

הנה בטור הלכות ראש השנה סימן תקפ"ה כתב ועומד התוקע לתקוע שצריך שיתקע מעומד דכתיב יום תרועה יהיה לכם ויפלינו מלכם דכתיב גבי עומר וספירת העומר מעומד דכתיב מהחל חרמש בקמה אל תקרי בקמה אלא בקומה.

ובשבלי הלקט ראש השנה סימן רפ"ט כתב ומצאתי בתשובות הגאונים זצ"ל דתקיעת שופר מעומד, דגמרינן לה מחוצצרות דכתיב ותקעתם בחוצצרות וגמרי דחוצצרות בעמידה ותו גמרינן לה מן וכי תבואו מלחמה בארצכם וגו' עד ותקעתם בחוצצרות והיא תקיעה בעמידה.

ומביא עוד טעם חדש דצריך לעמוד בשעת תקיעת שופר: בשם אחיו ר' בנימין זצ"ל כיון שהיום הוא יום דין ותקיעת השופר היא המלמדת סנוגוריא עלינו לזכר עקדת יצחק לכן ראוי לעמוד המליץ לפני הדיין דהא קימ"ל בעל דינין בעמידה.

יש לחקור אם ישב בעת התקיעות האם לא יצא אפילו בדיעבד או דילמא יצא

הנה באליה רבה סימן תקפ"ה כתב לטעם דבעלי דינין משמע דביעבד אף בשיבה יוצא כמ"ש הסמ"ע ח"מ סי' י"ז סק"ה דבעלי דינים שישבו בדיעבד דיניהם דין ולטעם דלכך מעומד נמי כמ"ש בסימן תפ"ט ולטעם מחוצצרות צ"ע, מיהו ברוקח סימן ר"ג פסק להדיא דיצא.

וכן כתב בברכי יוסף סימן תקפ"ה ס"ק ב' דביעבד יצא ידי חובה דהרי לדעת הטור ילפינן מעומר, וגבי עומד כתב הרמב"ם פ"ז דתמידין ה"ג דאם מנה מיושב יצא, וכן כתב האחרונים, ואפילו לדעת מ"ד דילפינן מחוצצרות וכיוצא, נראה דיצא, דכל הני אינם דרשות גמורות, ולא הוו לעיכובא.

ולענין הלכה: כתב במשנה ברורה סימן תקפ"ה ס"ק ב' בשם המגן אברהם דאף לכתחילה תקיעת שופר בעמידה, מ"מ בדיעבד אף אם תקע מיושב יצא דקרא אסמכתא בעלמא הוא ולכתחלה, והצבור השומעים התקיעות לא הטריחוים לעמוד משום כבוד צבור וגם כי עתידים לשמוע מעומד התקיעות שעל סדר הברכות של מלכות זכרונות וגו', ועכשיו נהגו הצבור לעמוד כולם גם בשעת התקיעות שתוקעין קודם מוסף ואעפ"כ נקראין תקיעות דמיושב מאחר שרשות לישב בהם, ואם יחיד שומע תקיעות לצאת בהם ואינו עתיד לשמוע על סדר הברכות צריך מדינא לעמוד לכתחלה

מעדני אשר: כיון דבררנו דלכתחילה מדינא חייבים לעמוד בעת התקיעות, א"כ אם יש צדיק שיכול לתקוע רק בשיבה, ואדם פשוט שיכול לתקוע בעמידה, הפשוט עדיף, ושמוחי שכן מסק מהגון רבי יצחק ז"ל בסיפור השוקי חנדי יומא י"ח עמוד א'

